Leto XVII. V.b.b. Klagenfurt (Celovec), dne 17. marca 1937 Št. 11.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Vzdramimo se!

Mehke duše smo. Redki so med nami jekleni možje in odločne žene, katere utrjujeta narodno trpljenje in razočaranje v nepremagljive značaje. Dobri smo, duševno in telesno kot narod zdravi in po zdravju lahko tekmujemo z mnogim, številnejšim ljudstvom sveta. Manjka pa nam zavesti tega zdravja in moči, manjka nam narodne zavesti in samozavesti.

Res je, da rastemo Slovenci na Koroškem komaj v svojo mladeniško dobo. Počasi šele se začenjamo zavedati svoje slovenske samobitnosti. Še vedno smo v času Einspielerjevem, ki je bil izpolnjen s pobudami in klici k večji in odločnejši samozavesti. Da je naše narodno telo živo, je dokazal čas po glasovanju. Mnogi so tedaj zaprli svoje spiske o narodu koroških Slovencev kot zanimivem zgodovinskem dejstvu, o katerem naj pričajo samo še stare knjige in stari muzeji. Komaj leto ali dve navrh pa se je že začelo novo slovensko življenje v deželi, organizacije so se spet vzbudile k delovanju, novo glasilo je izšlo, nova prosvetna in zadružna misel se razmahnila. Življenje naroda je postalo vnovič očitno.

A počasi, zelo počasi se prebujamo kot celota v spoznanje, da smo samosvoje ljudstvo s posebnim, slovenskim značajem in s posebno, samo nam poverjeno nalogo. V premnogih izmed nas tiči še zaspanost tisočletja, ko je narod živel svojo otroško dobo. V mnogih je neka tiha obupanost, ker jim narod raste prepočasi in so njegovi rasti na poti tolike ovire. Nam vsem brez izjeme pa manjka jasnega spoznanja, da je slovenska narodnost, ta notranja sorodnost ljudi slovenske govorice, nekaj izredno čudovitega in vzvišenega, da spada med prve kulturne vrednote in je za vero naš najdragocenejši zaklad. Biti član naroda, rasti po njem in v njem duševno in duhovno, po njem spoznavati krasoto in lepoto sveta in življenja, spoznavati po njem vsaj drobce veličastnosti nadnarave, to je vendar nekaj čudovitega. Biti član naroda tako, da utripa tvoje srce ob slehernem tvojem gibu ob srcu tvojega naroda, da je vsako veselje, vsaka žalost in vsaka izkušnja podvojena, to je vendar nekaj nedopovedljivo lepega. Seve ima vse to čudovito in lepo svojo vrednost samo za onega, ki se iz globin svoje krščanske duše čuti povezanega v naravo in nadnaravo kot ud v velikanskem telesu vidnega in nevidnega. Narodnost in narod nista, pravilno pojmovana, ničesar poganskega in nič protinaravnega, marveč le odtenek in odraz vesoljnega krščanstva in le klic nepokvarjene, božje narave v ljudstvih.

Znani Veiter je v svoji knjigi o nas koroških Slovencih zapisal besedo, naj dokažemo, da smo Slovenci zmožni samostojnega, narodnega življenja. Ima prav, ker le premnogim ugaja kulturna kuratela, kot bi imenovali našo narodno nezavednost. Naj bi sedaj na njegov poziv zapisali besedo, naj bo naš narodni idealizem še čvrstejši, naj bo naša vnema za našo slovensko kulturo, ki jo nosijo neštete prosvetne organizacije, Mohorjeve knjige in še tisoče drugih knjig, naš list, naše slovenske pesmi, igre, naši narodni običaji in šege, naj bo naša vnema za našo slovensko kulturo še silnejša in očitnejša? Naj bi zapisali, naj bi bila naša ljubezen do mladega, sedaj še v šolskih klopeh sedečega slovenskega naroda večja in naj bi mladini v naših šolskih tečajih sami dejali, kar jim odreka javna šola? Naj bi zapisali besedo še naši mladini, zaposleni v gospodarstvu ali učeči se pri knjigi srednjih in visokih šol, naj zapriseže svojemu narodu iskreno in dejavno zvestobo? Ali bi ne bili to samo pozivi, dobri kot opomini, a nezadostni kot klic k večji narodni zavesti?

Zavedajmo se sebe! Vzbudimo se vsi iz tisočletnega otroštva v svojo mladeniško in moško dobo! Stvarnik je naš narod nazval Slovence, v zibel nam je narava položila slovensko govorico, dane so nam posebne odličnosti, ki jih ima samo naš narod na svetu. Poverjeno nam je kot narodu posebno poslanstvo, ki naj ga vršimo v službi človečanstva. Na svoj način naj doprinesemo mi Slovenci k razodetju lepote, resnice in dobrote na tej zemlji. Rastimo, polnimo torej duha in srce, utrjujmo gospodarski naš život, da zamoremo dobro vršiti nalogo, poverjeno nam kot narodu Slovencev!

Fašizem.

Zadnji tedni so Evropi pojasnili prave cilje fašizma oz. hitlerizma. Na Ogrskem so v zadnjem trenutku preprečili puč, pripravljen in podpiran po nemškem denarju. V Rumuniji je vlada med dijaštvom prepovedala fašistične organizacije in postavila fašistično železno gardo pod strogo kontrolo. Jugoslovanski listi so prinesli odkritja o delovanju narodnega socializma v državi in o finančnih podporah Nemčije gibanju nacionalcev okoli Ljotiča. Narodni socializem se je s tem pokazal v svoji pravi luči.

Dunajski „Morgen“ je v tej zvezi priobčil članek, ki zasluži pozornost. Članek nosi naslov „Osišče Dunaj—Praga“ in pravi med drugim: Avstrija se noče včleniti v nobeno fronto. Z Čehoslovaško ima veliko skupno nalogo, da ustavi narodnosocialistično poplavo, ki dere proti evropskemu vzhodu. Avstrija in Čehoslovaška morata biti trdnjavski pas, ob katerem se razbije sila hitlerizma. Priključitev Avstrije pomeni konec Čehoslovaške, zrušitev Čehoslovaške smrtno obsodbo avstrijske neodvisnosti. Na Češkem se hitlerizem skriva pod streho Henleinove stranke, v Avstriji mu nudijo streho vsenemci pod firmo ljudske lige. Toda niti Avstrija niti Čehoslovaška se ne bosta dali preslepiti...

Belgija v nevarnosti fašizma. Mlado-belgijsko gibanje, zvano reksizem, narašča. Že ob prvih volitvah so si reksisti priborili desetino vseh poslancev v parlamentu. Sedaj so napovedali staremu demokratskemu režimu, kateremu očitajo nezmožnost življenja, odločilno vojno. V Bruslju se vršijo nadomestne volitve, kjer si bosta stala nasproti vodja reksistov Degrelle in min. predsednik Van Zeeland kot kandidata. Izid bo značilen za nadaljno usodo belgijskega fašizma.

Mussolini demonstrira italijansko moč. Mussolini se je prvič podal izven Italije v afriško Libijo. Tamošnji guverner maršal Balbo je pozval Libijce, naj manifestirajo zvestobo voditelju fašistične Italije. V luki Tobruku je Mussolini otvoril veliko novo cesto, ki je zgrajena ob libijski obali, nato je v Tripolisu otvoril kolonijalno razstavo, na povratku pa prisostvoval vojaškim manevrom italijanske mornarice. Sodi se, da je italijanski vladni šef s tem svojim potovanjem hotel pokazati moč in disciplino fašistične Italije v Sredozemju.

Obvezno posojilo v Italiji je hud udarec za kmete. Vlada je predpisala, da mora vsak posestnik podpisati posojilo v višini 5 procentov skupne vrednosti nepremičnim. Podlaga so davčne cenitve, ki so bile izvedene v času gospodarskega procvita. So slučaji, da morajo mali kmetje plačevati do 3000 lir (okroglo 700 S) posojila. Plačujejo sicer lahko v obrokih, a morajo v teh slučajih nositi tudi obresti. Banke ponujajo kmetom denar in se vknjižujejo na posestva. Nevolja v krogih kmetijstva raste, ker se zakon strogo izvaja.

Boj za surovine. V Ženevi se je sestal mednarodni odbor, ki naj prouči vprašanje pravične razdelitve surovin. Njegov predsednik je ob uvodu naglasil, da je od vprašanje dobave in razdelitve surovin odvisna vojna in mir. Anglija je pripravljena dovoliti na podlagi medsebojnih dogovorov vsakomur, da se v kolonijah udeležuje proizvodnje surovin. Državi, ki pravita, da surovine najbolj potrebujeta, Italija in Nemčija, na tem zborovanju nista zastopani. Ostale države so po potrebi prijavile svoje želje po pravičnejši razdelitvi njim potrebnih surovin.

Nacionalne čete obkrožile Madrid. Čete generala Franca so odrezale Madrid od rdeče Španije. S tem je porušen obrambni sistem okoli Madrida in se začne igra za prestolico samo. Branilec Madrida general Miaja je pripravljen na odločno obrambo in bo branil mesto s tremi armadami. Vendar se njegovih vojakov počasi loteva malodušje. Prodiranje nacionalnih čet pa ovira deževje in gosta megla, ki onemogoča operacije z zraka. Po številu vojaštva sta si nasprotnika pri Madridu enako močna in razpolagata s približno enako silo orožja. Dejstvo, da se je francoska vlada začela pogajati z Francom, je znamenje, da tudi Francija ne veruje več v zmago rdečih.

Čehoslovaška manjšinska politika. Min. predsednik dr. Hodža je izdal odredbo, da se imajo vladni manjšinski ukrepi pri oddaji javnih dobav, dela in sprejema v državno službo nemudoma izvesti. Zasebna podjetja imajo nalog, da sprejema samo delavce-domačine, ne oziraje se na njihovo narodnost. Medtem je imel v parlamentu zunanji minister dr. Krofta oster govor proti sudetski nemški stranki, ki se mora za dosego svojih ciljev posluževati inozemske propagande. Tudi je zavrnil nemško trditev, da se Nemčija lahko zavzame v okvirju Zveze narodov za svoje manjšine, ker Nemčija ni več član te mednarodne organizacije.

Pred sporazumom Hrvatov v Jugosloviji. Minuli teden se je mudil v Avstriji vodja Hrvatov dr. Maček in imel razgovore z bivšim tajnikom Radičeve stranke dr. Krnjevičem, ki živi kot emigrant na Dunaju. Poznavalci notranjih prilik v Jugoslaviji slutijo, da je položaj za sporazum vlade z Hrvati dozorel in pride v dogledni dobi do prvih dejstev. Začenjajoča se trenja med Hrvati so Mačku znamenje, da zapusti dosedanje svoje strogo opozicijsko stališče.

Iz naše države. Obrambni minister je izdal odredbo, po kateri se tekom leta vpokliče na trimesečne vojaške vežbe letnik 1914. — Vlada je odredila, da se smejo javne dobave in javna dela bodisi države, dežel ali občin izročati samo podjetjem, ki se držijo delovnih predpisov in ne uvajajo nadur. — Iz sredstev investicijskega posojila se bodo gradile ceste v skupni dolžini 280 km in bo pri tem našlo dela 11.000 delavcev skozi dve leti. Proga Salcburg—Linc se bo elektrificirala. — Na Dunaju je na zborovanju trgovcev kancler med drugim povedal to: S svojimi sodelavci stremim samo za tem, da bo šlo ljudstvu boljše. Zato so v ospredju gospodarska vprašanja in storili bomo vse, da omogočimo gospodarski procvit.

Korajžna beseda.

V tedniku „Zwei-Groschenblatt" beremo v številki predzadnjega tedna pod naslovom „Krščanski možje na plan!" med drugim tudi te kakor nalašč za mnoge prilike med nami namenjene besede:

„Imamo državo, ki naj bo zgrajena na krščanskih načelih. A mnogi, katere je zaupanje vlade in naroda postavilo na vodilna in odgovorna mesta, se niti najmanj ne zmenijo za izpolnjevanje svojih verskih dolžnosti... Za koliko bi bilo lahko boljše, če bi možje na čelu občin, občinskih odborov, v uradih in stanovskih korporacijah se poleg politike in gospodarstva brigali tudi za najvažnejše, za vero. Mnogi gospodje ne vedo za strogo krščansko dolžnost, da je treba v nedeljah in praznikih prisostvovati sv. maši. Mnogo jih je, ki se sramuje enkrat v letu poklekniti pred obhajilno mizo... Mladina vse to vidi in o tem govori. Nasprotniki pa se norčujejo: To so vaši kristjani! — Zato: **koder imate može, ki se svojih verskih dolžnosti držijo, spoštujte jih in delujte tesno z njimi!** Kjer pa tega pri gospodi primanjkuje, je težko svetovati. Molite najprej zanje, da najdejo pot nazaj. Če pa je vaše upanje zaman in koder gospodje še naprej dajejo mladini slab vzgled z zanemarjenjem verskih dolžnosti ter s posmehom govorijo o njih, tam velja: **proč z njimi!** Ti možje so zapravili pravico, da vodijo v državi, katere ustava se začne v imenu božjem. Potem ne smejo stati v ospredju v državi mučednika Dollfussa! **Vse katoliško ljudstvo odklanja take voditelje in noče imeti opravka z ljudmi, ki so moralni slabiči in kristjani samo po krstnem listu, ker le-ti zapravljajo in pokopavajo ugled krščanske državne misli...**"

Zahteve kmečke zveze.

Začetkom marca je glavni odbor koroške kmečke zveze pod predsedstvom poslanca in vodje kmetov Gruberja izdelal neke vrste spomenico v interesu kmetijstva in kmetijske organizacije. Njene točke so:

Kmečka zveza tirja močnejše zastopstvo v dež. vodstvu in okrajnih vodstvih domovinske fronte, večji vpliv pri posvetovalnih in sklepajočih korporacijah na Dunaju, močnejše zastopstvo v kor. deželni vladi, v dež. šolskem svetu in v vseh zastopstvih, ki se bavijo s kmetijskimi zadevami.

Kmečka zveza tirja, da se pri razdelitvi koroškega deleža investicijskega posojila kmetijstvo primerno upošteva.

Glavni odbor ugotavlja, da denar za kmetijsko zbornico ne prihaja redno in so nastali že visoki zaostanki. Kmetijstvo, ki je doprineslo v zadnjih dveh letih za deželo velike žrtve, pričakuje, da mu bodo v bodoče sredstva, ki mu pripadajo, prenakazana pravočasno in celotno.

Zastopniki koroške kmečke zveze v avstrijski kmečki zvezi morajo skrbeti za to, da se bo zvezni svet z vprašanji, ki zadevajo obstoj alpskega kmetijstva, nemudoma bavil in jih z vso odločnostjo vodil do rešitve. Treba je spremeniti trgovinske pogodbe, velike so težkoče na lesnem trgu, zadeva licenčnega prispevka je nezadovoljivo rešena, treba je nujne razdolžitve, zasebno obrestno mero je treba poceniti in omejiti, leta in leta čakajo kmetje na davčno reformo, na preosnovo pobiranja doklad, na znižanje razlike cen industrijskih in kmetijskih izdelkov, na spremembo zakona o kartelih, na pocenitev soli in drugih življenskih potrebščin.

Glavni odbor si je na jasnem, **da je treba delati, ne več govoriti.** Če se zgoraj omenjene zahteve ne izpolnijo, odborniki kmečke zveze nočejo več nositi odgovornosti napram kmetijstvu. Kmetje pričakujejo, da bosta država in dežela dosledno upoštevali 25. oktober, in koroška kmečka zveza poziva, svesta si odgovornosti, vsa merodajna mesta dežele in države, naj ugodijo upravičenim zahtevam koroških kmetov prej, da je prepozno.

DOMAČE NOVICE

Še drug koroški čudež.

Tam kjer siva Drava zadnjič pokima dolgočasnemu Velikovcu in se odpravlja v nižine južnega sveta, leži vasica, ki nosi ime po starih divjih Obrih. Ljudstvo tam je dobro in se z istimi težavami ko ono pod Rozarijo in kje pod Kočno bori za vsakdanji kruhek. A bolj ko drugod ga zajema spanec narodne nezavednosti. So pa tam še nekaterniki, ki so svoječasno pisali dunajskemu listu, da so Windische, ker pravijo svojim konjem Schwarz in Schimmel, svojim psom Treff in Waldi in ker v gostilnah zahtevajo „še an ochtel". Pred dobrim mesecem pade trojici teh v glavo, da je treba v njihovi šoli odpraviti zadnjo sled slovenščine. Doslej namreč je imela šolska mladina na klopeh še Čitanko, sestavljeno od bivšega svojega šolskega vodje Walterja Maklina. Začudeni berejo nekega dne starši šolske listke z naslovom nove, nemške knjige „Wir lernen lesen". Na vprašanje, zakaj in odkod, izvedo, da je tako sklenil krajevni šolski svet — brez zastopnika Cerkve, brez zastopnika dječkega dela občine in seve brez zastopnika slovenskih starišev. Vovbre na sklep „šolskega sveta" postanejo črez noč „stockdeutsch" z vsemi, ki se imenujejo „Windische" ter zovejo svoje pse Treff in Waldi.

Ta sprememba starišem nikakor noče v glavo. Zdrava pamet jim pravi, da je tako igranje z vzgojo šolske mladine kvečjemu zlobna otročarija. Najbolj prizadeti so oni iz Encelne vasi, ki so doslej svoje otroke pustili raje šolat v dvojezični vovbrski kakor v nemški grebinjski šoli. Na pobudo vrlega korenjaka je v par dneh zbranih nad dve tretjini podpisov vseh starišev šoloobveznih otrok na spomenici, tirjajoči stari dvojezični pouk. Spomenica rajža na višje mesto. Medtem spravijo oni, ki imajo pse in konje nemških imen, zadevo pred okrajni šolski svet, menda s slično spomenico, glasečo se na nemško šolo. Oblast naj sedaj razsodi, kam je prisoditi Vovbre in njihovo šolo.

Kako je že ocenil ta koroški čudež dunajski visokošolski list: „V pravo tevtonsko glavo noče in ne more iti, da so v Avstriji tudi lahko ljudje, ki govorijo slovensko in so vendar enako dobri in dragoceni državljani, kot je nemška večina..." To bi veljalo za nemške čudodelnike nekje v Celovcu. „Zato ne smejo biti južni Korošci dobri Slovenci, marveč morajo biti vindišarji — to zveni vsaj za stopnjo bolj germansko — in morajo za vsako ceno spadati k Nemcem". To pa velja za razne Treffe in Waldije in tiste za „še an ochtel". br.

Jožefi in Pepce, živijo! Da bi svoj imendan praznovali vedro in veselo. Vam želi — urednik.

Egg bei Hermagor—Brdo pri Šmohoru. Od prve do druge nedelje v postu sta bila pri nas čč. gospoda misijonarja iz Jezusove Družbe: o. Viktor Kopatin in o. Anton Zupančič. Obisk pridig in stanovskih naukov je bil prav dober, posebno fantje so se odlikovali. Seveda pa je bilo dovolj moških, ki so bili bolj „bogaboječi" in strahopetni in se niso upali oprati svojih duš. Fara šteje 935 duš, sv. obhajil je bilo 1110. Posebno slovesna je bila evharistična procesija v četrtek zvečer, vkljub temu, da je prejšnjo noč padlo kakih 40 cm snega. Vaški fantje so izkidali okoli vasi široko pot in prižgali poleg pota po snegu in plotovih veliko bakelj (iz pepela in petroleja stisnjene kepe), tako da je bila vsa pot čarobno razsvetljena. Č. g. šmohorški dekan je nosil pod baldahinom Najsvetejše, in cerkveni pevci so neutrudno in lepo prepevali. Zaključek sv. misijona na kvaterno nedeljo popoldne je bil veličasten, cerkev polna, obnova krstne obljube ganljiva. — Č. g. o. Kopatin se je takoj nato odpeljal, nadaljevat svoje rešilno delo v Gorjah, o. Zupančič pa je še ostal, da je v pondeljek zjutraj pridigal in maševal za rajne farane. — Prisrčno zahvalo izrekamo obema gospodoma za njun trud: Bog plačaj! Molili bodemo za Vas, prosimo pa tudi, da molite tudi za nas, da Vaše lepe svete nauke izvršujemo in da se uresničijo Kristusove obljube nad nami.

Egg bei Hermagor—Brdo pri Šmahoru. Imamo tukaj v šolski kuhinji že od 29. jan. „Kochkurs", ki bo končan še le na cvetni petek in ki ga obiskuje 22 brških deklet, ki slovenske „šprahe" ne „zastopijo" in morajo 10 šilingov globe plačati, če se ktera spozabi, da kakšno slovensko besedo izpregovori. No, pa da bi se le mejšto kuhati naučile prav!

Zakaj se ne zganeš? Če bi zamogel kdo izraziti bogastvo, ki ga nudijo dobre knjige in dobri listi, v denarju, bi ljudje strmeč se začeli zanimati za

---

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(20. nadaljevanje.)

„Dejanja, ne besede morajo v bodoče izražati, koliko hvale sem ti dolžna," je rekla Iduna. „Moje veselje bi bilo popolno, samo ako bi moj oče vedel, da se nahajam v varnosti in da bi bil naš bivši tovariš tukaj, da bi jo z nami vred užival."

„Ne boj se za mojega prijatelja," odvrne Nicej. „Popolnoma se zanašam na Škendrovo srečo."

„Ako je mogel kdo doseči uspehov v takih okolnostih, je bil gotovo on," je dejala Iduna. „Toda bil je v resnici osodepoln trenutek v njegovem življenju."

„Veruj mi, draga gospica, da je modro preganjati žalostne misli."

„Samo naše misli mu moremo posvetiti," je rekla Iduna, „in ako se spominjamo, koliko odvisi od njegovega življenja, ali morejo potem naše misli biti vesele?"

„Moje morajo biti vesele, ker se nahajam v tvoji družbi," odvrne Nicej.

Hunijadova hči je vzela s skale nekoliko mahu in ga vrgla v reko.

„Draga gospica," reče Nicej in vsede se poleg nje ter jo prime za roko. „Odpusti mi, ako me nepremagljivo čustvo v tem trenutku sili, da se povrnem k stvari, ki ti ne more biti tako neprijetna, kakor se je nekdaj videlo. O, Iduna, draga moja, zopet sva skupaj. Poiskal sem te, morebiti sem prelomil svojo besedo, toda poiskal sem te v služnjosti in žalosti. Odpusti mi, Iduna, usmili se me! O Iduna, ljubi me, ako je mogoče!"

Ona pa je obrnila v stran svojo glavo, obrnila v stran svoje solzne oči. — „Nemogoče je, da ne bi ljubila svojega rešitelja," je odvrnila s tihim in tresočim glasom, „in tudi ako bi ne imel mnogo drugih prednosti, kakor jih ima atenski knez. Nisem bila pripravljena, da spraviš v razgovor to mučno stvar in to najmanj v razmerah, v katerih sedaj živiva."

„Oh!" vzklikne knez, „jaz ne morem dalje brzdati svoje strasti. Ne samo moja sreča, moje življenje je odvisno od tega, da postane Iduna moja. Imej potrpljenje z menoj! Ako bi bila ti na mojem mestu, bi tudi ti potrebovala odpuščanja."

„Prosim te, nehaj!" vzdihne Iduna z bolj močnim glasom, odtegne mu svojo roko in hitro vstane. „Tukaj ni niti čas, niti prostor za take pogovore. Nisem še pozabila, da sem bila še pred malo dnevi vjetnica brez upanja na rešitev in sta moje življenje in moje dobro ime še vedno v nevarnosti. Velike milosti sem prejela, toda še vedno potrebujem nebeške pomoči. Dragi Nicej," je nadaljevala s tolažečim glasom, „plemenito si začel junaško dejanje, končaj ga z enakim duhom."

Hotel je odgovoriti, toda v tem trenutku se je približal puščavnik med skalovjem. Zmeden, mračen od strasti in jeze je atenski knez zapustil Iduno in odšel proti gorenjemu delu dolinice, da skrije svojo jezo in svoje razočaranje.

„Posluži se, nežni mladenič," je rekel puščavnik. „Ali se tvoj brat noče pridružiti? Kako mu je ime?"

„Nicej — sveti oče."

„In tvoje?"

Iduna je zarudela in se obotavljala. Naposled je v svoji zadregi rekla: „Škender."

„Nicej!" je zaklical puščavnik. „Škender in jaz te že čakava!"

Iduna je vstrepetala. Vendar je bila prijetno iznenadena, ko se je povrnil knez smejočega obraza in se vesel pridružil obedu.

„Sedaj vama predlagam," je rekel puščavnik, „da ostaneta ti in Škender še nekoliko dni pri meni, ako vaju seveda more vabiti moja priprosta miza."

„Lepa hvala, častiti oče," odvrne Nicej, „toda nama se silno mudi in jaz bi se sploh ne bil ustavil tukaj, ako bi ne bilo radi mojega mladega Škendra tukaj, ki je kaj malo vajen takih naporov, kakor si lahko mislite. Ob solnčnem zahodu morava odriniti."

„In vzeti seboj," je pristavila Iduna, „zelo hvaležne spomine na našega pogostitelja."

„Bog bodi z vama, kamorkoli vaju privede vajina pot," je odvrnil puščavnik.

„Jaz trdno upam vanj," se je oglasila Iduna.

XV.

Nicej in Iduna sta dve uri pred solnčnim zahodom zajezdila svoja konja, se zahvalila puščavniku za njegovo gostoljubnost in odjezdila ob reki dalje. Potovala sta celo noč v svetli mesečini; jahala sta po zadnjem in najvišjem grebenu ter dospela ob jutranjem svitu do vrha. Veseli jutranji žarki so jima razkrili srečne ravnine krščanske dežele. Veselega srca sta hitela doli na rodovitno polje in se ustavila v prijazni grški vasi, ki je bila polna sadnih vrtov in oljkinih gajev.

dobro čtivo in bi jim male žrtve zanj ne bile pretežke. Dobra knjiga je več ko najvišji dobitek v loteriji, pravi nek slaven mož in hoče s tem reči, da se življenje ne da mojstriti s samim denarjem. Tem dragocenejše so knjige, ki prihajajo redno leto za letom in predstavljajo nekako letno domače berilo. Pri tem menimo knjižni dar družbe sv. Mohorja. Število Mohorjanov je število kulturnega napredka ali — nazadovanja. Kulturni napredek pa je predpogoj gospodarskega napredka.

Zborovanje Kmečke zveze. (Ferlach—Borovlje.) V gostilni Rosentalerhof se je vršilo zborovanje, o katerem naj na kratko še mi poročamo. Uvodno je okrajni kmečki vodja prebral spomenico, v kateri je zahteval več gospodarske pažnje za Rož, ki je zanemarjen pri prometnih sredstvih, živinoreji, podporah i. dr. Glavni govornik, ravn. F. Graf, je svoj govor uvedel z ugotovitvijo, da ste v Avstriji dve vrsti kmetov: kmetom spodnje- in zgornjeavstrijske dežele gre dobro, kakor le redkim kmetom na svetu. Kmetje drugih dežel pa zamorejo preživljati sebe in svoje družine samo še s tem, da oddajajo, kar jim je za redno gospodarstvo nujno potrebno. Temu je krivo tudi dejstvo, da se je prej v teh krajih sicer mnogo politikovalo, a malo gospodarsko delalo. Lesno trgovino ima v rokah par finančno krepkih firm, ki diktirajo cene. To zlo se je omililo z ustanovitvijo posebne družbe v okvirju kmetijske zbornice, ki hoče kmetom pomagati s predujemi na les, namenjen za prodajo, in prodajo posredovati. Subvencije in pomožne akcije ne koristijo kmetijstvu kot celoti. Sigurne cene pridelkov bi bile za kmete večja dobrota. Tudi mora vlada poseči vmes, kjer se na eni strani kopiči bogastvo, na drugi strani pa propada kmetijstvo. Znižanje licenčnega prispevka je za kmete brez koristi, dokler je denar na razpolago drugim svrham in ne kmetijstvu. Govornik je končno omenil potrebo in važnost stanovske kmečke organizacije. Kot drugi govornik je nastopil inž. Liebscher, ki je poudarjal važnost zadružne samopomoči, gospodarskega napredka v posameznih kmetijskih panogah in dobrega zaupanja med gospodarji-sosedi. Sledeči razgovor je bil sila živahen, ko so se oglašali posamni gospodarji s svojimi potrebami. Gospodarji so bili edini v tem, naj stanovska organizacija z vso odločnostjo izposluje kmetom odpomoč v njihovi stiski in zahteva radikalno agrarno reformo, kakor sta jo izvedli Jugoslavija in Nemčija. Razpravljalo se je tudi o odcepitvi kat. občine Kožentavre od Borovelj, da bi se znižale doklade. Zaključno je ravnatelj Graf še omenil drugo veliko krivdo mnoge stiske na kmetih: lahkomiselno gospodarstvo v dobrih časih. Zborovanje, trajajoče štiri ure, je nato okr. kmetijski vodja zaključil. Ob razhodu so se slovenski kmetje, katerih je bilo nad polovico vseh navzočih, pomenkovali, kako da ni bilo tokrat po običaju pred volitvami nobenega slovenskega govornika, ki bi bil omogočil še večje razumevanje gospodarskih potreb in še prostodušnejši razgovor.

Zell—Sele. Skoraj eno leto bo že od tega, kar nas je zapustil naš organist Šiman. Orgle so samevale na koru in bilo je nekam dolgočasno in žalostno. Preteklo soboto pa so orgle zopet zadonele in nas iz prejšne dolgočasnosti spravile v boljše razpoloženje. Težko že smo čakali na nastop nove organistinje, bivše učenke rajnega Šimana. Sedaj se nam je izpolnila želja. — Pretekli teden je imelo vojaštvo svoje vaje na Šajdi, kakor vsako drugo leto prej. — Občina je menda znižala občinsko doklado od 310 na 250 procentov. To je za nas pač zelo razveseljiv pojav. Na pse pa je naložila davek v znesku S 2.—, kateri dozdaj ni obstojal vsako leto, ampak je bilo treba plačati samo enkrat S 3.— za ves čas, kar je bil pes pri hiši. — V nedeljo dne 28. februarja je razsajal pri nas hud vihar, ki je vrgel raz strehe opeko in se spravil celo na občinsko hišo in odtrgal del ščitne stene in napravil s tem precejšnjo škodo.

Smrt vzorne žene in matere. (St. Johann— Št. Janž v Rožu.) V 55 letu svoje starosti nas je zapustila dne 6. marca blaga Bavantova mati Uršula Hornbek. Pred 29 leti se je primožila iz lepih Mač na Bavantov dom. Že v prvih dneh svetovne vojske ji je padel mož in je tako prestala vse vojno in povojno trpljenje vdov padlih vojakov. Kot močna žena pa je ohranila svoj dom čvrst in trden. Ob njenem grobu žalujejo trije sinovi, od katerih najstarejši študira bogoslovje v Inomostu in bo prihodnje leto pristopil pred oltar Gospodov. Sinovom naše sožalje, rajni materi pa blag spomin in večni pokoj. Pogrebne obrede je ob veličastni udeležbi ljudstva izvršil svak rajne, gospod Janez Hornbek, župnik v Mežici v Jugoslaviji.

Anton Romavh, pd. Miškovnik †. (Petschnitzen—Pečnica.) Prvega marca navsezgodaj se je prestrašila vsa pečniška fara. Ob cesti pri Gornjih Brovljah so namreč našli posestnika Miškovnika mrtvega. Bil je v nedeljo prej v posojilnici v Ločah. Popoldne se je udeležil pogreba stare žene Marije Ogradnik, ki je bila doma iz Tolmina. Malo črez 10. uro zvečer se je podal domov. Bila pa je ravno tedaj strašna nevihta z groznim nalivom, viharjem in strelo. Najbrže je petinšestdesetletni mož zdrknil in prišel z glavo v deročo vodo cestnega jarka. — Rajni Miškovnik je bil znan in spoštovan daleč naokrog. Vozil je ledeniško apno od Trbiža do Borovelj ter po vsej okolici Vrbskega jezera. Zapušča sina, ki bo prevzel posestvo, eno hčerko, omoženo v Zmotičah, in drugo, služečo na Holandskem, ter drugo ženo, s katero se je poročil šele leta 1930. Bratranec rajnega je postajenačelnik v pokoju v Jugoslaviji. Pogreba so se udeležili vsi gospodarji naokoli. Vrli narodnjak in gospodar Miškovnik, ki se je redno udeleževal nedeljske božje službe, naj počiva v pokoju!

Drobiž. Celovške „Freie Stimmen" so v Nemčiji prepovedane. — Bolniški dopust je nastopil č. Jakolič Jožef, provizor v Št. Tomažu pri Celovcu. — Smuška prireditev na Planici je preložena na velikonočni pondeljek. — V prekopu elektrarne na Krki je utonil posestnik Alojz Kvančnik, pd. Janeš iz Pokrč. — Trenutno se kregajo za vrh Velikega Kleka dvoje planinskih društev in dežela tirolska. Spor je povzročil načrt, da se izpelje z novozgrajene ceste pod Klekom žična vzpenjača. — Na beljaškem kolodvoru je trčil trbiški osebni vlak v neko lokomotivo. Pri tem je bilo lažje poškodovanih 5 potnikov. — Pri mostu črez Krko je trčil nek tovorni avto v osebni voz, pri tem se je smrtno poškodovala neka Velikovčanka, od osebnega avteja je ostalo samo še staro železje. — V Št. Petru pri Celovcu so prijeli Avgusta Wutte, ki je opetnajstil nekega posestnika pri kupčiji. — Na Krčanjah je umrla Golejeva mati Marija Nedwed. Rajna je bila verna slovenska žena, ki je vzorno vzgojila sedem otrok in bila soprogu dobra žena. Golejevi družini naše toplo sožalje, rajnici večni mir! — Na Brnci je orožništvo prijelo 33letnega Jožefa Krobath iz Št. Lenarta pri 7 studencih, ker ima na vesti vlomov za 7000 S. — V Sloveniji je umrl 97letni železno-mašnik msgr. Tomo Zupan. — V Mariboru in Ljubljani so nastopili bolgarski pevci zbora „Rodna pesem", obakrat s silnim uspehom.

Slovenski pevec na svetovnem odru. V dunajski državni operi je nastopil pred tedni slovenski operni pevec Anton Drmota. Pel je v operi „Traviata". O njegovem nastopu so listi zapisali, da si je mahoma osvojil srce glasbenega Dunaja in odprl pot do najvišjih možnosti uspehov. Ob koncu ploskanja ni bilo konca, navdušeni poslušalci so čakali pevca še pri stranskem vhodu in mu prirejali ovacije, ko je zapustil gledališče. Operni ravnatelj pa je mlademu slovenskemu tenoristu ponudil angažma za prihodnjo sezono.

„Poredni paver v Karantane" v Ljubljani. „Ljudski oder" v Ljubljani je priredil Drabosnjakovega „Izgubljenega sina", ki je dosegel prav lep uspeh. V par tednih pa izide v izdaji Ljudskega odra še tretje Drabosnjakovo veliko delo „Trpljenje Gospodovo" (Drabosnjakova „Božična igra" je drugo veliko delo). Tako je postal poredni pavr v Karantane, Andrej Šuster, pd. zvrhnji Drabosnjak, v Ljubljani predstavnik slovenske-koroške kulturnosti.

Gostovanje Šentjakobčanov. (Suetschach-Sveče.) Dne 7. marca je priredilo bratsko društvo „Kot" pri nas igro „Grobovi", ki slika kos domačega življenja. Igralci so igrali naravno, neprisiljeno, izvrstno je ugajala Polona. Želimo, da bi se taka gostovanja še večkrat ponovila. Neki rogovileži so hoteli prireditev motiti, a se jim ni posrečilo. Ubogi zaslepljenci, ki sovražijo domačine Slovence in mislijo, da so potem junaki! Slovenci stojimo vzvišeno nad sovraštvom in imamo za odgovor kvečjemu pomilovanje. Še naprej nam bosta vera in materni jezik zvezdi vodnici, katerima bomo sledili preko vseh ovir.

Izobraževalno društvo „Planina" v Selah ponovi na velikonočni pondeljek v farnem domu prelepo igro „Z lastovkami", katera se je pri prvi uprizoritvi tako zelo dopadla občinstvu. Začetek ob pol 2. uri popoldne, vstopnina običajna. Kdor še ni videl te igre, naj pride ta dan v Sele.

Keutschach—Hodiše. Naša „Zvezda" praznuje 19. marca svoj praznik. Dopoldne se vrši cerkveni spored, popoldne ob 2. uri pa je v domu sv. Jožefa igra „Boj za dom". Vabimo okolico.

Globasnitz—Globasnica. Naše društvo se je že svoječasno odločilo, da bo vsako leto prirejalo lepo pasijonsko igro „Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa". Prvič jo je letos igralo minulo nedeljo in jo ponovi 21. marca in 4. aprila vsakokrat ob 3. uri popoldne pri Šoštarju v Globasnici.

NAŠA PROSVETA

Društvo in odseki.

Po predavanju č. F. K.

Odseki so veje na drevesu izobr. društva. Drevo požene veje iz množine svojih moči in po okolnostih prostora, vremena i. dr. Krona, to je namen drevesa, krona z vrhom, vejami in vejicami, listjem, cvetjem in sadjem. Društveni namen daje društvu-drevesu hrano, po odsekih odteka ta hrana v sadje. Društveni odbor je vrh, odseki pa so veje na drevesu. Drevo brez vej ne more nositi toliko sadja, tudi ni tako lepo, kakor če vrh obkrožajo veje.

Kako si delijo delo odbor in odseki? Dokler odbor sam zmore vse delo, dokler je drevo mlado, dotlej odseki niso potrebni. Čim pa se drevo razraste, morajo iz njega rasti veje, odseki.

Zakaj odseki? Drevo mora imeti krono, če naj priletijo ptice, nanj sedajo in v njem gnezdijo. Košata krona privabi več ptic. Ptice, to so člani, ki imajo različne kulturne potrebe in različne zmožnosti, darove in nagnenja. Tem potrebam primerno je treba vej-odsekov. Ptice iščejo drevesa, ker je v njih senčno, prijetno. To so člani, ki iščejo v društvih razvedrila in zabave. Druge ptice priletijo na drevo, da si na njem poiščejo hrane. To so člani, ki si od društva želijo koristi, knjig, predavanj, nasvetov. Mnogi bi se radi izobrazili, da bi se znali braniti, voditi, zastopati svoj stan; zato rabijo vaje v nastopu, izrazu. To je dandanes potrebno za kmeta, delavca, obrtnika, pa tudi za odrastle mladeniče in dekleta. Končno iščejo ptice v drevju zavetja pred sovražniki. To so starši, ki izročajo svojo mladino društvom, da jim ohranijo njihovo vernost in narodnost.

Odbor sam bo težko zadostil mnogobrojnim in mnogoličnim zahtevam, razven da ima vsestransko izobraženega in v vsem podkovanega voditelja. A celo v tem slučaju bi nekaj primanjkovalo: časa. Zato je umestna delitev društvenega dela in to se najbolj doseže potom odsekov. O njih v prihodnji številki.

—

GOSPODARSKI VESTNIK

O izboljšanju sadne letine.

Če smo v jeseni opazovali naše sadno drevje, bodisi hruške ali jablane, smo se razveselili brezštevilno zastavljenega cvetnega popja. Vzbudilo se nam je upanje, da bo leto 1937 prineslo dobro sadno letino. A večina naših sadjarjev ne ve, da dobra letina ne pride sama po sebi, marveč mora zanjo tudi sadjar doprinesti svoj delež.

Kako lahko sadjar vpliva na sadno letino? Razvijajoči se drevesni sad nujno potrebuje zadostne hrane. Ob pičli hrani dober razvoj ni mogoč. Sad ostane manjši kot običajno, kakor zaostane klas na negnojeni njivi. Gnojenje sadnemu drevju je torej nujno potrebno, če naj nas sadna letina zadovolji. Gnojimo ali v jeseni ali spomladi. Če nam gnoja primanjkuje, lahko izpustimo hruške in jablane-moštnice. Drevju pa, katerega sadje nameravamo uživati ali prodati, na vsak način pognojimo, da bo sad lepši in se bo dalje držal. Najbolj gnojenje zaleže, če napravimo pod kapom drevesne krone, do kamor približno segajo veje, jarek, globok kakih 20 cm. V jarek naložimo gnoj in ga zasujemo s prstjo. Delo gre hitro od rok, če z lopato rušo razrežemo v konec in nato spet lepo naravnamo na gnoj. Manj izdatno a ne brezuspešno je tresenje gnoja pod drevesno krono, vendar nikakor samo okoli debla, kjer v zemlji ni drobnih koreninic, ki bi vsrkavale hrano. Tudi gnojnica je za sadno drevje prav hvaležna.

Poleg gnoja sta za sadje važna zrak in sonce. Sadno drevje naj bi bilo nasajeno v razdalji najmanj 8 do 10 metrov, da se tudi pri odraščenih drevesih veje ne dotikajo. V tem slučaju je poskrbljeno za dober zrak in sončni žarki lahko obdajajo vse drevo. A zrak in sonce morata imeti dostop tudi v drevje in vejevje. To omogoči redka krona. Posebno pri namiznem sadju je dobro, da krono dobro redčimo, sicer je sad krastav in majhen. Manj važna sta zrak in svetloba pri moštnicah, vendar je čutiti jasno razliko med moštom dobro negovanega in zanemarjenega sadja.

Redčenje dreves lahko opravimo v jeseni, zimi ali zgodnji vigredi. Pri pregostih nasadih temeljito

izčistimo krono, to ali ono drevo pa lahko brez škode odstranimo.

Od škodljivcev je sadju najnevarnejši takozvani cvetožer (Blütenstecher). Svoječasno so proti njemu priporočali pritrjevanje pasov z goseničjim limom. A ti pasovi niso dosti koristili. Bolj se je obneslo otresanje zvetožera v pozni zimi ali zgodnji vigredi. To delo izvršimo na sledeči način: pod drevo položimo rjuhe ali ceno kotenino in na vsako vejo udarimo krepko s pripravnim drogom. Mali hrošček-cvetožer prezimuje za skorjo na deblu in na zemlji pod drevesom, ob lepem vremenu pozne zime ali zgodnje spomladi roma samica po deblu v drevesno krono in leže tam na stotine jajc in sicer v vsak cvet po eno jajce. Že par cvetožerov torej napravi lahko ogromno škodo, ker je vsak cvet s cvetožerovo ličinko uničen. Boj proti temu škodljivcu je nujno potreben. S škropljenjem mu vsled njegovega trdega oklepa ne pridemo do živega. Ostane nam samo otresenje, ki je vrhutega zastonj. Na rjuho natrešene škodljivce vržemo v vrelo vodo in jih tako uničimo. Romanje škodljive gosenice v drevesno krono je vezano na čisto določen čas in ta čas nam je treba zaznati. Moramo pač večkrat poskušati s tresenjem in ko opazimo škodljivca na rjuhah, se ga temeljito lotimo. — Sadjarji napravimo letos ta poizkus proti cvetožeru, ki nam uniči večji del letine jabolk. Uspeh ali neuspeh pa javimo v našem listu. Kdor bi neznatnega, a nevarnega škodljivca ne poznal, naj si ga ogleda v knjižici Mohorjeve družbe z naslovom „Sadni škodljivci". Mark.

Pridelovanje travnih semen. Travno seme zahteva dobro pripravljeno zemljo, zrahljano, ne premočno gnojeno in po možnosti ilovnato. Nekatere trave zahtevajo več, druge manj vlage. Najbolj primerna je za semensko travišče njiva, v kateri smo prej imeli krompir, peso ali koruzo. Za zaščitni sadež rabimo najbolje oves, ki ga, ko nekoliko poraste, pokosimo. Oves varuje mlade travice pred vročino in sušo. Semensko travo moramo za časa rasti skrbno pleti. Sicer jo zaduši plevel ali pa bi se njegovo seme pomešalo s travnim semenom in bi dobili semensko blago slabše kakovosti. Čimbolj trava poraste, tem manj je treba negovanja. Prvo leto moramo pleti takoj v začetku rasti in po vsaki košnji, v drugem letu zadostuje spomladanska pletev. Zrnje ne sme preveč dozoreti, ker rado izpade. Ko postane voščeno, je godno za žetev. Žanjemo previdno, nakar travo omlatimo in dobro očistimo.

Kostna bolezen pri živalih je prav pogosta. Navadno živali na njej obolijo v prvem letu starosti in sicer postanejo kostni hrustanci mehki in se zakrivijo; tako nastanejo različne grbe. Vzroki kostni bolezni so različni, najpogostoje pa pomanjkanje raznih vitaminov, slaba krma ali slabi hlevi in nezadostno gibanje živali na prostem. Obolele živali imajo začetno navadno trebuh napet, rade glodajo stene, prašiči dobivajo tudi božjastne napade. Pozneje so vidne zunanje spremembe na kosteh in na zunanji telesni obliki. Pravočasno zdravljenje je živalim lahko v pomoč. Pokladati jim moramo tečno, zdravo hrano in hrani dodajati še močna krmila, zlasti razne oljnate tropine. Prostori, v katerih živali prebivajo, morajo biti čisti, zračni in topli. Tudi moramo živalim dovoliti gibanja na prostem. Ako je bolezen že močno razvita, je najbolje, da živali pravočasno zakoljemo.

Konj ali vol? (Odgovor na vprašanje J. K.) Trezni predsodki dajo volu na kmetiji prednost pred konjem. Konj je v velikih primerih samo moderna razvada in v mnogih slučajih vzrok manjše in večje zadolžitve. V splošnem velja, da naši kraji in naše poti niso najprimernejši za konja, ki je plemenita žival in tudi — razvajena. Predvsem spada h konju previden gospodar-konjar, ki zna drago žival ceniti in tudi šteditи. Plemenite lastnosti arabskega konja imajo svoj zadnji izvor v plemenitem ravnanju Arabcev s konji. Cigani pa imajo ciganske konje.

Pot po tujem svetu. Kedaj se sme posegati v tujo lastninsko pravico? Tozadevni zakon je strog. Brez lastnikovega dovoljenja ne sme zasebnik na tujem svetu samovoljno vzeti nikake pravice. Tudi vožnja po tujem svetu je prepovedana razun z lastnikovim dovoljenjem oziroma po poti, ki obstoja že najmanj 30 let in se uporablja z lastnikovim dovoljenjem. Drugo je, če gre za graditev občinske poti, deželne ali državne ceste. Zakon pravi, da se v teh slučajih lahko zaseže vsaka nepremičnina in tudi stvarna pravica in sicer ali začasno ali stvarno.

Zadružna pisarna javlja: Na prodaj je 1000 kg ržene slame in 2000 kg sladkega sena. — Kupuje se krompir v vseh množinah.

Celovški trg minulega tedna: Pšenica (100 kg) 39—41, rž 30—32, ječmen 25—28, oves 27—29, ajda 24—26, koruza 27—30, grah (1 kg) 80—1.00, isto leča, suh fižol 40—60, krompir 14—16, sladko seno 7—8, kislo 4.00—4.50, slama 3—5, zelje 30 do 40, repa 20—30, sirovo maslo 2.80—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 10—11, kokoši 2.00 do 3.00, drva, kratka in trda 4—5, mehka 3—4 S za k. meter.

ZANIMIVOSTI

Najdražja ameriška zaklada. V Pennsylvaniji so ravnokar dogradili poslopje, ki bo za večne čase hranilo največja zaklada Amerike. Skozi krasna bronasta vrata se pride v notranjost, obloženo z marmorjem in krasnimi slikami. Notranjost pa je hkrati zavarovana z jeklom, betonom in debelim zidom. V osrčju krasne palače se nahaja pozlačena skrinja, koder nameravajo shraniti dva dokumenta: proglas ameriške neodvisnosti in ustavno listino. To sta namreč za Ameriko po mnenju Amerikancev najdražja zaklada. Zaenkrat varuje listini kongres in sedaj čakajo na Rooseveltov ukrep, da se na svečan način spravita v palačo, ki je zanju namenjena.

Zanimivo jezero je Magadi-jezero v Afriki. Leži v osrčju črnega kontinenta. Obrežje se dviga na eni strani v gorovje, visoko nad 3000 m. Okoli jezera je pustinja, po kateri se sprehajajo jate flamingov (to so ptice, podobne štrkljam). Jezero je samo navidezno navadno jezero. Skozi njegovo vodo se svetlika neka rdečina. Voda je globoka komaj meter ali nekaj več, dno pa sestavlja trda masa, podobna mramorju. Dognali so, da je ta masa sama soda, kakoršno rabijo naše perice. Vodna površina izhlapeva silovito vročino, zaradi katere je bivanje v bližini zanimivega jezera nemogoče.

Anglija govori danes v Baldwinu, ki je prisilil bivšega kralja Edwarda k odstopu. Zdaj mu pravijo veliki Angež. Baldwin ni državnik, ki stremi za slavo ali denarjem. Kot ministrski predsednik se je odpovedal plači, svoje delo pa smatra za sveto. Na čestitke prijateljev o priliki imenovanja za vladnega šefa je odgovoril: „Ne čestitajte, marveč molite raje zame!" Leta 1917 je daroval iz svojega premoženja za uboge angleške družine nad 1 milijon in pol šilingov in bi do danes ne poznali velikodušnega prijatelja, če ne bi ga bil izdal nek prijatelj. Prostega časa nima, doma preživi vse ure v svoji knjižnici in se neprestano kljub svojim 69 letom uči.

Gosli so poznane v Evropi že na 400 let. Pravijo, čim starejše so gosli, tem boljše so. To ni čista resnica. Navadne tovarniške gosli imajo lesen zvok in ga ohranijo, pa naj so še tako stare. Prava violina je ročno delo. Pri tem je čudno, da so dobri izdelovalci gosli v našem času sila redki, izdelki starih mojstrov — Amatija, Stradivarija, Guarnerija in kakor se že imenujejo — pa dobivajo vedno lepše, čistejše glasove. Do danes ne poznajo skrivnosti mojsterskih gosli. Poskušali so dognati na vse mogoče načine, preiskovali so les, polituro, preizkušali s pomočjo električne sile. Cele knjige so že pisali o tem, uničili številne stare gosli, a do danes niso mogli dognati, v čem je skrivnost gosli starih mojstrov. Slednja ostane bržkone z njimi pokopana.

Slaniki poplavili angleško pristanišče. Minuli teden se je pojavila v angleškem pristanišču Stornoway taka množina slanikov, da ni bilo videti vode, marveč same ribje hrbte. Samo trije ribiški čolni so vjeli nad 200.000 rib. Ribje mreže so se vse potrgale. Angleški listi so k nenavadnemu pojavu zapisali, da je sreča, da se to ni zgodilo kako soboto, ker v nedeljah rib ne prodajajo in bi se velika množica pokvarila. Ribiči so po bogatem lovu za zimo preskrbljeni.

Najdaljši most na svetu je oni, ki veže San Francisco z Oaklondom. Ta most je hkrati čudež inženjerske umetnosti. Sestoji iz dveh delov, ki ju držijo na obeh straneh mogočni stolpi. Most se vzpenja nad morjem v višini 60 m, kar zadostuje, da zamorejo pod njim pluti največje ladje. Most je „enonadstropen", zgoraj vozijo avtomobili, spodaj pa železnica in poleg nje težki tovorni avtomobili. Jekleni kabli, ki nosijo mostne loke, so 70 cm debeli in so jih izdelali iz 126.000 kg jeklene žice. Gradbeni stroški orjaškega mostu znašajo 78 milijonov dolarjev.

Najnovejši način zdravljenja jetike. Iz Berlina poročajo, da je ravnatelj nekega tamošnjega znanstvenega zavoda na temelju dolgih raziskavanj dognal, da je prah iz saharske puščave med najuspešnejšimi sredstvi proti tuberkulozi. Sam je dosegel s tem prahom naravnost presenetljive uspehe. Prah si je nabavil neposredno iz puščave in ga dal svojim pacijentom za vdihavanje. Po preteku par tednov že so se začele pljučne rane celiti in bolniki so bili kmalu docela ozdravljeni. Prahu se je učenjak poslužil tudi pri zdravljenju astme, bronhijalnega katarja in težke hripe in sicer tudi z ugodnim uspehom.

Najnovejši način vojskovanja je zračna blokada. Preizkusili so ga Angleži. Ko se je uprlo neko arabsko pleme, so poslali nanj več desetin letal. Letala so letela tako nizko, da ni bilo potrebno metati bomb, ker se je vsakdo izmed prebivalcev bal, da ga zrakoplovi ne poderejo na tla ali pa da ga ne zadenejo številne kroglje iz letalskih strojnic. Sedem dni so krožila letala nad arabskim selom, ko je bilo medtem docela odrezano od sveta. Končno so se Arabci, da se rešijo strašne smrti, ki jim je pretila iz zraka ter jim onemogočala vsak korak, udali na milost in nemilost napadalcem.

On in ona. Na vratih nekega čevljarja je bilo s kredo napisano: „Počakajte, sem zraven v gostilni." — Spodaj pa je bilo napisano z žensko pisavo: „Samo malo počakajte, sem šla ponj!"

Vabilo

na

letni občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V PODRAVLJAH

r. z. z n. z.,

ki se vrši **na velikonočni ponedeljek 29. marca 1937 ob 15. uri v Podravljah štev. 1.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje in odobrenje bilance za leto 1936.
4. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število članov, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih zadružnikov.

24 **Načelstvo.**

Vabilo

na

redni letni občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V ŠT. JURJU NA ZILI,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši **na velikonočni ponedeljek 29. marca 1937 ob 10. uri dopoldne v Št. Jurju na Zili št. 2.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
4. Prememba pravil.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

23 **Načelstvo.**

Vabilo

na igro

Z lastovkami

ki jo priredi **Bralno društvo v Škocijanu v Podjuni na velikonočni ponedeljek dne 29. marca 1937 ob 3. uri popoldne pri Rušu v Samožni vasi.**

Sodeluje društveni pevski zbor.

Prijatelje poštene zabave od blizu in daleč prijazno vabi 25 **Odbor.**

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovenec na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Dkfm Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 5. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba, Dunaj, V., Margaretenplatz 7.